Nr. 70.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we SRODĘ DNIA 30 SIERPNIA V. S. 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

Ostatni numer gazety, *Poczty Północnéy*, datowany jest z *Petersburga*, dnia 19 sierpnia. Podług doniesień z *Tweru* w teyże gazecie, Nayjaśnieyszy Pan do pomienionego miasta przybył dnia 13 t. m., o godzinie 1széy z północy i wysiadł w pałacu. O godzinie 10téy zrana zgromadzili się na pałac Gubernator Cywilny, ślachta i kupcy pierwszego stopnia, dla powitania Cesarza Jegomości. Potém Najaśnieyszy Pan wśród radośnych okrzyków i wielkiego zgromadzenia ludu udał się do kościoła katedralnego, gdzie Arcybiskup, *Serafim*, spotkał Monarchę z krzyżem i wodą święconą. W tymże kościele Cesarz Jegomość oddał cześć obrazóm świętych i spoczywającym relikwióm prawowiernego Wielkiego Xiążęcia *Michała Twerskiego*. Po wysłuchaniu mszy ś. w kaplicy pałacowéy, przyymował urzędników woyskowych i cywilnych, i oglądał miasto, które wieczorém oświecone było. Po obiedzie dnia następnego powtórnie odwiedził kościół katedralny i złożył uszanowanie relikwióm, a o godzinie 2réy po południu, z kościoła wyjechał do *Moskwy*, wśród grzmiących okrzyków, *ura*, nieprzeliczonego ludu.— Przy boku Jego Cesarskiéy Mości znaydują się Jenerał artylleryi Hrabia *Arakczejew* i Jenerał Adjutant Xiążę *Wołkoński*.

Gazeta, *Ruski Inwalid*, z *Petersburga* pod dniem 16 sierpnia donosi: W przeszłą sobotę Nayjaśnieysza Cesarzowa Jeymość, *Elżbieta*, w pożądanym stanie zdrowia, przybyła do tuteyszéy stolicy z *Carskiego-Sieła*, i wysiadła w pałacu na *Kamiennym Ostrowie*.

W niedzielę o godzinie 5téy z południa, Wielki Xiążę Jmć *Konstanty*, wyjechał ze *Strelny* do *Warszawy*.

Tegoż dnia wszedł do tuteyszéy stolicy półk gwardyi konnéy i zajął przeznaczone sobie kwatery.

Taż gazeta donosi z Petersburga pod dniem 19 sierpnia: „Zawczora o godzinie 7méy z południa, mieszkańcy tuteyszéy stolicy udarowani zostali przybyciem z *Pawłowska* Nayjaśnieyszéy Cesarzowéy Jeymości, *Maryi*, i Dziedziczney Wielkiéy Xiężny Jeymci Weymarskiéy, które wysiadły w pałacu zimowym. Tegoż dnia przybyli Dziedziczny Wielki Xiążę Jmć *Weymarski* i Wielki Xiążę *Michał*.

Wczora była audyencyá pożegnania u Dziedzicznego Wielkiego Xiążęcia Jmci *Weymarskiego* i Wielkiéy Xiężny Jeymci Jego Małżonki. Na audyencyi téy oddali swe uszanowanie Członki Nayświętszego Synodu, Rady Państwa, Jenerałowie adjutanci i Adjutanci bokowi, Jenerałowie, Sztabs i Ober-oficerowie gwardyi i woyska, pierwsi urzędnicy dworu, Osoby znakomite, Kawalerowie znaydujący się w służbie cywilnéy, w odstawce i u dworu: takoż Carowa Imeretyńska i Rządczyni Mingrelska, Damy stanu, Freyleyny i inne znakomitsze Damy.

Wielki Xiąże Jmć *Mikołay*, d. 5 t. m. przybył do *Możayska*, o godzinie 1széy z północy, a o godzinie 10téy przed południem wyjechał na trakt smoleński. W przejeździe tym oglądał pola wiecznéy *Rossyan* sławy w blizkości wsi *Borodina*, gdzie, wysłuchawszy żałobnego nabożeństwa za dusze poległych w obronie oyczyzny, miał obiad; o godzinie zaś 4téy z południa wyjechał, a dnia 7go napowrót przez *Możaysk* przejeżdżał i udał się do *Zwienigrodu*.

Podług gazety akademickiéy, z *Petersburga* pod dniem 19 sierpnia: „Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość, z okoliczności śmierci N. Królowey Portugalskiéy, *Maryi Franciszki Izabelli*, rozkazał, aby dwór włożył czteroniedzielną żałobę, podług zwyczaynych obrzędów, zaczynając od dnia 16go t. m.

Podług *Poczty Północnéy*, w przeszłą środę, dnia 16go t. m., szczęśliwie spuszczone zostały nowo zbudowane na *Ochcie* dwie fregaty, *Lekka* 40stodziałowa i *Pośpieszna* 36 działowa.

Podług gazety senackiéy, datowaney z *Petersburga* dnia 19 sierpnia: Przez Ukaz Naywyższy, dany Rządzącemu Senatowi dnia 30 czerwca, rozkazano: Dozorców celnych, którzy z wolności stanu swojego mają prawo wchodzić do służby etatowéy, uważać za będących w rzeczywistéy służbie etatowéy i nagradzać rangami; wchodzących zaś na dozorców ze stanu płacącego podatek, albo, uwolnionych ludzi przez obywateli, tudzież uwolnionych z kupiectwa i mieszczaństwa, nieuważać odtąd w rzeczywistéy służbie etatowéy, i do rang nie przedstawiać.

Daley w téyże gazecie czytamy następującą opiniją Rady Państwa, przez Jego Cesarską Mość potwierdzoną, względem urządzenia komor kowieńskiéy i brzeskiéy.

Opinija Rady Państwa.

Rada Państwa na powszechném Zebraniu, przeyrzawszy Dziennik Departamentu Ekonomiki Państwa, z powodu przełożenia Ministra Skarbu, o urządzeniu okręgów celnych *Kowieńskiego* i *Brzesko-Litewskiego*, stosownie do Naywyższego Ukazu pod dniem 31szym marca roku teraźnieyszego, i znaydując zdanie Departamentu Ekonomiki w téy rzeczy zgodném z prawidłami, przez *opiniją postanawia:*

1. Granice nowo stanowiących się dwóch okręgow naznaczyć następujące: *Kowieńskiego*, zaczynając od *Połągi*, rozciąga się do *Grodna*, do rzeki *Łososny* włącznie; *Brzeskiego*: od rzeki *Łososny* do wsi *Przeborowa* włącznie, na końcu granicy gubernii grodzieńskiéy położonéy.

2. Wszystkie mnieysze komory, jako to: *Goniądzką*, *Choroszczańską*, *Ciechanowiecką*, *Wołoczyską*, *Isakowiecką* i *Mohilewską*, zamienić w zastawy.

3. Zastawę *Choroszczańską* z miasteczka *Knyszyna* przenieść na samę granicę pod miasteczkiem *Tatary*, w blizkości zagranicznego miasta *Tykocina*.

4. Tamożnia *Kryńska* i Zastawa *Bobrowska* znoszą się, a wkłada się na okręgowego Naczelnika powiększyć w tych mieyscach celny dozór.

5. W miasteczku *Drużkopolu*, leżącém w gubernii wołyńskiéy na saméy granicy w powiecie włodzimierskim, dla ułatwienia handlowych związków z miastem *Lwowem*, nanowo ustanowić Zastawę.

6. Zastawę *bugską*, będącą teraz we wsi, *Grannem*, dla zagrodzenia nadużyciom, mogącym zdarzyć się w czasie spławu statków, ustanowić przy samém uyściu rzeki *Nurca* do *Bugu*, i nazwać ją Zastawą *Nurzecką*.

7. Straż celną pomnożyć taką liczbą ludzi, jakiéy potrzebuje teraźnieysza rozciągłość granicy, podług liczby wiorst teyże rozciągłości, dopełniając niedostatek z pierwszeństwem z rang niższych, odstawnych dla ran niecięzkich, zdolnych do pełnienia powinności strażników konnych.

8. Dla zabieżenia przywozu i wprowadzenia towarów bez opłaty cła i towarów zakazanych, tudzież dla zagrodzenia tajemnego przewozu produktów krajowych, ustanowić dla przyymowania i odprawy statków na rzekach *Bugu* i *Niemnie*, poniższe prawidła.

(Ciąg dalszy późniey)

W tymże numerze gazety znayduje się jeszcze Ukaz Naywyższy dany Porucznikowi Inżenierów *Betamkurowi*, pod dniem 3cim maja, względem budowania stolicy, w następującym brzmieniu:

„Budowy skarbowe, domy prywatne i dalsze w tuteyszéy stolicy, przychodząc do większego coraz porządku, dla większego jeszcze udoskonalenia, wymagają szczególnéy pieczołowitości — Uważając z jednéy strony regularność, ozdobę i przystosowanie każdéy budowy do całego miasta, z drugiéy wygodny rozkład, trwałość i bezpieczeństwo, równie dla każdey budowy, jak i dla sąsiedzkiey zapewnioną; iżby wszystkie mogły się zgadzać co do prawideł dobrey architektury; i żeby stolicę tę we względzie budowniczym, do tego stopnia ozdoby i udoskonalenia przywiesdź, żeby we wszelkich względach mogła odpowiadać godności swojéy, łącząc razem publiczną i prywatną wygodę; uznałem za potrzebną około budowania, a razem i około hidraulicznych w mieście robót ustanowić udzielny Komitet, który ma zostawać pod prezydencyą waszą, a członkowie w nim bydź mają: architekci *Rossi*, *Modri*, *Stasow* i *Michaylow*. Główníeysze rzeczy, do zatrudnień tego Komitetu należą.

I. Poprawa i stopniowe wprowadzenie regularności w budowach wszystkich części miasta — Dla tego koniecznie potrzeba obeyrzeć całe miasto uważném okiem pospołu z dóyrzałem połączeniem względów: pierwsze ukaże doskonałość i niedostatki prawdziwéy piękności i przyzwoitości w architekturze; drugie zaś wytknie przedmioty, które w teraźnieyszym swym stanie są dogodne lub niedogodne w budowie domów, albo nie zgadzają się z prawidłami przyjętemi w ogólności.

II Przeyrzenie rysunków wszystkich bez wyjątku, zgromadzeń, skarbowe i prywatne w tuteyszéy stolicy gmachy i inne budowy, które na przyszłość przedsiębrane bydź mają.

III. Wszystko, cokolwiek w ich budowaniu należy nie tylko do symetryczney i przyzwoitéy okazałości zewnętrzney, i bezpiecznego rozkładu na dziedzińcach, ale i do wewnętrzności saméy, z dostateczną ostróznością od ognia, (rozumiejąc atoli w tym przypadku samę tylko baczność na trwałość fundamentów, sklepień, wyprowadzenie scian, mieysce pieców, i t p., nie wtrącając się w rozporządzenie dalszych potrzeb gospodarskich) i nakoniec:

IV Zrobienie ogólnego obeyrzenia teraźnieyszego stanu robót hidraulicznych, oraz nadanie im zupełnego ukształcenia i udoskonalenia, z przydaniem do tego projektów czyszczenia kanałów i zachowanie ich nadal od zamulenia, także dobre budowanie mostów, brukow, i t. d. *(Dalszy ciąg późniéy.)*

(Dokończenie postanowienia Rady Państwa o zapisywaniu do rewizyi żołnierzy abszytowanych, dzieci ich etc)

VI. Na przyszłość, z postanowieniem ninieyszego prawa, postanowić razem za prawidło nieodstępne brać do sierockich woyskowych oddziałów: 1) Dzieci, porodzone z żołnierzy w służbie; 2) Dzieci żołnierzy inwalidów; 3) Dzieci, zostających w służbie skarbowéy przysięznych, rachowników (*szczetczików*) i stróżów; 4) Dzieci odstawnych żołnierzy, którzy nie otrzymali napowrót wydziału swojego ziemi, i dla tego chodzących z mieysca do mieysca szukając wyżywienia. 5) Dzieci odstawnych żołnierzy, którzy weszli do służby z poddanych obywatelskich i również nie mają wydzieloney sobie ziemi, a którzy, chociaż żyją we wsiach obywatelskich przy swoich krewnych, ale nie mogą mieć własnego gospodarstwa: i podług upodobania przechodzą z jednego mieysca do drugiego, albo od obywatela do obywatela; a obok tego, jako żołnierze, nie mogą bydź zapisanymi do podusznego popisu obywatelskich włości; brać do sierockich oddziałów woyskowych te tylko, które się porodziły po oddaniu ojców ich do służby, albo, po odstawce; jeżeli zaś i ci odstawni z obywatelskich poddanych żołnierze, otrzymają skarbowe wydziały gruntów, tedy osadzać ich na tych gruntach podobnież, jak osadzają się żołnierze odstawni ze skarbowych włościan, i jak powiedziano o tém wyżey w artykule Vtym; 6) Dzieci nieprawe z żon i córek żołnierskich; 7.) Dzieci, których matki przy oddaniu mężów do służby woyskowéy były brzemiennémi, a po oddaniu zrodziły. Wszystkich tych dzieci żołnierskich do rewizyi nie zapisywać, i do służby etatowéy, albo do innych stanów, bez udzielnego Naywyższego rozkazu, w żadnym przypadku nie przeznaczać. Dla czego obowiązuje się Zwierzchność woyskowa mieć wiadomość o dzieciach wymienionych w 1szym i 2gim punkcie tego VIgo artykułu, o wymienionych zaś w punkcie 3cim te urzędy, gdzie służą przysiężni, rachownicy i stróże; a co się tycze dalszych wymienionych w punkcie 4tym, 5tym, 6tym i 7mym, zwierzchność cywilna, pod obawą surowey podług prawa odpowiedzi.

VII. O żołnierskich dzieciach, dozorowi cywilnéy zwierzchności poleconych, zbierać wiadomość i sporządzać tercyałowe w każdym roku spisy, ma Rząd gubernialny, w których spisach ma się wyrażać przybywanie i ubywanie, a potém odsyła je Rząd gubernialny do Dowódzców wewnętrznéy straży.

VIII. Na osnowie 4go punktu Naywyżéy potwierdzonego w dniu 23 grudnia 1798 roku urządzenia dla oddziałów sierót woyskowych, dzieci zostają przy rodzicach i krewnych do roku 7go życia, a potém wchodzą do woyskowych oddziałów podług dawnych przepisów, do wydania nowéy Ustawy względem oddziałów sierot woyskowych.

IX. Do oddziałów sierót woyskowych nie należą dzieci, które przez Naywyższe rozkazy oddane są wiedzy tych urzędów, gdzie oycowie ich w służbie zostają: 1) Dzieci postylionów i różnych służących w Departamencie Pocztowym. 2) Dzieci inwalidów, zostających pod wiedzą Departamentu Medycznego. 3) Dzieci żołnierzy przy Towarzystwie wychowania panien szlacheckiego urodzenia. 4) Dzieci służących stajennych pod zawiadywaniem Kantoru Stajennego, wyłączając dzieci inwalidów i stróżów, którzy nie są służącymi stajennymi i nie noszę liberyi i które powinny iśdź do oddziałów woyskowych sierót. 5) Dzieci żołnierzy, zostających

przy 1szym Korpusie Kadetów. 6) Dzieci różnych służących pod wiedzą Departamentu górniczego. Dnia 28 lipca 1816 roku.

Podług gazety ryzkiéy, liczba okrętów w *Rydze* do dnia 22 sierpnia, przybyłych 710, wyszłych 531.

Kurs wileński na assyg. rub srebr. r. 4. k. 9; dukat rub. 12. k. 25; imperyał rub. 40. k. 25.

Krolestwo Polskie

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Maiąc sobie udzieloną przez Namiestnika do ogłoszenia odezwę Ministra Sekretarza Stanu, obeymuiącą wolą Nayjaśnieyszego Pana, ażeby fundusze na wystawienie bramy tryumfalney zebrane, przeznaczonemi były na użytek jaki, powszechnemu dobru poświęcony, pośpiesza z podaniem iey do pism publicznych, iżby wyrazy tłómaczące nieograniczoną Monarchy łaskawość, i czułą iego o dobro swych poddanych troskliwość, w nayodleglejszych mieyscach wdzięcznym, i wiernym Wskrzesicielowi swemu Polakom wiadome, i późney potomności przekazane bydź mogły.

W *Warszawie* dnia 28go sierpnia roku 1816.

W zastępstwie Ministra Prezyduiącego, Minister Stanu. (podpisano) *Jan Węgleński.*

Za zgodność:

(podpisano) *Aug. Karski.*

Kopija.

Minister Sekretarz Stanu.

Ma honor udzielić Namiestnikowi wolą Nayjaśnieyszego Pana, wypisaną iak następuie:

„ Nayjaśnieyszy Cesarz i Król, tkliwie przeiętym został oświadczonemi uczuciami wdzięczności i miłości wiernych swych poddanych Królestwa Polskiego, chcących, iak opiewa raport Namiestnika z dnia 20go (8) maja roku bieżącego, wystawić bramę tryumfalną przy rogatkach, któremi Nayjaśnieyszy Pan wjechał do *Warszawy*. Serce Jego Cesarsko-Królewskiey Mości umie ocenić ten nowy dowód przywiązania, i chętnie onemuż prawdziwą przychylnością odpowiada. Lecz rodzay ten pomnika nie stosuie się do zamiarów, które w całym ciągu życia, powodowały krokami Nayjaśnieyszego Pana, a tém mniey też do uczuć, iakiemi Jego Cesarsko-Królewska Mość był przeniknionym, wjeżdżaiąc do stolicy Królewstwa swego Polskiego — Opiece Wszechmocnego i słuszności sprawy, w którey obronie stanął, przypisuie Miłościwy Pan pomyślny skutek, iaki usiłowania Jego uwieńczył, a zawsze dalekim będąc od żądzy tryumfów i podbojów, nie iako zwycięzca, lecz iako Oyciec wstąpił do nowych Państw swoich. Z upodobaniem uważał Nayjaśnieyszy Pan, iż wtedy postępowanie Jego przyzwoicie ocenionem, a cel życzeń trafnie postrzeżonym został. Trafiało w samey rzeczy do serca Jego Cesarsko-Królewskiey Mości, przedsięwzięcie założenia w każdém Województwie, przez nabycie małey własności gruntowey, roczney nagrody dla rolnika, naybardziey sprawowaniem się swoim i przemysłem celuiącego. Przywiedzenie do skutku tego przykładnego ustanowienia, nader przyiemnem byłoby Nayjaśnieyszemu Panu. Przypominaiąc one staraniom i szczególney baczności Władz właściwych, Nayiaśnieyszy Pan oświadcza Namiestnikowi Swemu, że, ieżeli fundusz przeznaczony na wystawienie bramy tryumfalney iuż zebranym został, życzeniemby natenczas Jego Cesarsko-Królewskiey Mości było, aby nowy uczynek dobroczynności, lub szczodrobliwości, oznaczył zamiary Nayjaśnieyszego Pana, ciągle do uszczęśliwienia swych ludów dążące. Ustanowienie na korzyść inwalidów, klassy wsparcia potrzebuiącey, postępow cywilizacyi, lub też iaki bądź inny pomnik, rzeczywistey, lub powszechney użyteczności poświęcony, mogłyby iedynie przez Nayjaśnieyszego Pana zostać w hołdzie przyiętemi, gdyż dobro ludzkości będzie zawsze celem i nagrodą trudow Jego, a daiąc kosztować poddanym Swym wszelkiego, iakie Mu okoliczności im zjednać szczęścia dozwalaią, pragnie Jego Cesarsko-Królewska Mość uwiecznić panowania swego pamiątki. “

w *Petersburgu* dnia 29go czerwca (11go lipca) 1816 roku.

(podpisano) *Ignacy Sobolewski.*

Zgodno z oryginałem: Radzca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady. (podpisano) *Kosecki.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Francya

(*z gaz. berl.*) *Paryż, dnia 16 sierpnia.* Dnia 14 Król prezydował w radzie ministrów do godziny 6tey, i nie wyieżdżał w dniu tym na spacer — Dnia 15 odprawiła się wielka processya w parafii kościoła *N. Panny*, stosownie do ślubu uczynionego przez Ludwika XIII. *) *Monsieur*, *Madame*, Xiążę i Xiężna *Berry* szli za processyą, również i deputacye władz naczelnych, stosownie do życzenia Króla Jmci — Wykopane w Opactwie *St. Denis*, kości *Henryka II*, *Franciszka I*, *Ludwika XI*, *Karola V*, *VI i VII*, oraz *Henryka IV* i iego następców, zagrzebane zostały w trzech dołach, darniem okrytych i cyprysami osadzonych. Teraz złożone będą znowu w grobach, zaczynaiąc od zwłok *Henryka II* — Niektóre z gazet naszych doniosły, że, wieczorem, w dzień śmierci *Plegniera* etc., gdy na teatrze grano *Templaryuszów*, mieysce to: *il parle de pardon et ne pardonne pas* (mówi o przebaczeniu, a nie przebacza) na żądanie widzów powtarzane bydź musiało. Fałsz iest: mieysce to przyięte było wprawdzie, iak wiele innych, z wielkiemi oklaskami, ale nie było powtarzanem. — Dnia 8 sierpnia P. *Lainé*, minister spraw wewnętrznych, podał prośbę o uwolnienie siebie od obowiązków, ale Król nie przyiął.

Jedna z gazet tuteyszych wyraża: Gazety zagraniczne z niewiadomości, czyli ze złey chęci, znayduią upodobanie w malowaniu nayczarnieyszemi kolorami naszego położenia, a szczególniey stolicy; piszą o niespokoynościach i poróżnieniach, których nie ma; i o niezgodzie w naypierwszych familiach państwa, które są zupełnie bez zasady i prawdy. Wypędzaią oni z *Paryża* ludzi, którzy naybezpieczniey w *Paryżu* mieszkaią, i o żadney odmianie nie myślą; zmyślaią, że w prowincyach urzędnicy publiczni opór czynią, iednakże powinniby wiedzieć, że rząd dosyć ma mocy do śpiesznego ukarania naymnieyszego oporu.

Gdy d. 5 t. m. ciągnęła processya gminy *Dallet* na prawym brzegu rzeki *Allier*, dał się słyszeć z przeciwnego brzegu krzyk buntowniczy; czém iednak processya w modłach o lepszą pogodę nie była przerwaną. Dwòch tylko młodzieńców, idących za tąż processyą, nie mogli wstrzymać gniewu swego: rzucili się w odzieniu, iak byli, w głęboki nurt rzeki, za którą wrzaskliwy krzykacz bezpiecznym się rozumiał, i poymali go. Minister policyi nagrodził gorliwość tych młodzieńców 300 fr. — W całym departamencie *Herault* zakazane są gry i tańce w dni niedzielne i świąteczne.

Rząd nasz wysyła 2 Kommissarzów do *Pethiona* na *St. Domingo*, dla kończenia z nim układów, które tu przez Ajentow swych rozpoczął — Stary obyczay, że córki merów orleańskich, idąc za mąż, brały ślub pod chorągwią *Joanny d'Arc*, odnowiony został przy szlubie Barona *Aboville* z córką teraźnieyszego Mera — Gazety nasze, dla niedostatku wiadomości politycznych, kładą wyiątki z *pamiętnika religiynego* — *Dziennik Paryzki* zawiera wyszczególnienie kraiow, które zawojowane były przez *Bonapartego*. Nawet *Ysenburg i Hohen. Geroldseck* w wyszczególnieniu tém nie są przepomniane. Kraie te wynoszą 31,691,247 ludzi.

Paryż, dnia 18 sierpnia. Z rozkazu Króla zało-

(*) Slub ten uczynił *Ludwik XIII* w roku 1637; oddaiąc pod obronę *N. Panny* siebie, żonę, dzieci, etc. przyrzekł wystawić nanowo wielki ołtarz w katedralnym kościele paryzkim. *Ludwik XIV* i *Ludwik XV* wydane w tey mierze rozrządzenia poprzednika swego uskutecznili.

żoną została, w departamencie *Loary*, w *St. Etienne*, szkoła minerów — Xiąże *Angouleme* powrócił d. 16 do Paryża, i wysiadł w *Tuyleryach* — Xiąże *Wellington* oczekiwany iest w Paryżu na d 21 t. m. — Królewska akademia sztuk pięknych, obrała Pana *Dufourny* na mieyscu zmarłego P. *Vincent*, swoim Vice-prezydentem.

(*z Korr. hamb.*) Jenerał Porucznik *Marchand*, który w czasie powrótu *Bonapartego* z *Elby*, w *Grenoble* dowodził, i był tak szczęśliwym, że go sąd woyskowy niewinnym uznał, płynął na *Sekwanie*; przewrócił się statek, a on utonął. Inne osoby uratowane zostały — Mówią, że Xiąże *Richelieu* po uroczystości *ś. Ludwika*, wyiedzie na czas nieiaki, a minister woyny, Xiąże *Feltre*, sprawować będzie tymczasowie iego ministeryum. — Wszystkie wiadomości z Ameryki południowey potwierdzaią, że tam woyna z naywiększą idzie okropnością. Obie strony nie daią pardonu — Xiąże *Beneventu* przybędzie temi dniami do *Paryża*.

Czytamy w gazecie, *Poczta Północna*: „ W jedney z tuteyszych gazet, *le Constitutionel*, wydrukowana iest rzecz ku obronie *wolności druku* i przeciw *ultra-rojalistom*. Między różnemi myślami zawiera, co następuie: „ Prawo i Konstytucya będę tylko mniemaném dobrém, ieżeli ja mieć nie będą prawa głośno mówić przeciw temu, kto względem mnie cokolwiek naruszy. Król powinien wszystko słyszeć, wszystko wiedzieć, ażeby mógł narodowi pomagać w potrzebach i prośbach; bez wolności druku, skargi w rzeczywistości swoiey nie mogą dochodzić do królewskiego tronu. Francya pragnie wolności druku z równą żądzą, iak i wszelkich innych praw sobie należnych, które nigdy iey odjętemi bydź nie mogą. *Ultra-rojaliści* (daley tłumaczy się taż gazeta) są to ludzie, którzy szukaiąc dla siebie mieysca w służbie, albo iakiegokolwiek poważenia, przestępuią, sposobem nigdy niepozwolonym, granice przystoyności; daią wolę nikczemnemu egoizmowi; nie zapominaią dawnych rzeczy, bezwątpienia korzystnych dla siebie: za rządu bowiem despotów sami się robili wezyrami i baszami; o zwróceniu zaś wszystkich obywateli i całego narodu ku iednemu celowi, spólnego dobra, ani słyszeć niechcą. Są oni daleko złośliwsi i szkodliwsi od fanatyków, którzy dręczyli *Francyą* za czasów *Henryka IV.* Fanatyków tych uniewinniać można niewiadomością i zabobonnością; lecz *ultra-rojaliści* wiedzą, że dla *Francyi* teraz nadewszystko potrzebna i pożyteczna iest spokoyność; i że ran iey zadanych uleczyć nie można, ieżeli ustawicznie nanowo rozjątrzane będą. „

Gazeta *Wierny przyiaciel Króla*, powstaie groźno na londyńskie filantropiczne towarzystwo, iż na pewney uczcie spełniało toasty za zdrowie *Henryka Króla Domingo*, kiedy przecież *Ludwik XVIII* iest iedynym prawym Władzcą tey wyspy: „ *Henryka* uważać za Króla, pisze wspomniona gazeta, iest to bydź wspólnikiem iego przywłaszczenia. Czcić go, iako Monarchę, iest to iść wbrew uroczystemu oświadczeniu Rządców *Europy*, którzy prawość tylko uznaią. Utrzymywać, że on iest Panuiącym przez miłość swoiego ludu, iest to powtarzać ową piekielną naukę, którą *Carnot*, *Meheé* i inni, duch publiczny zarazić chcieli. Tylko przez prawo urodzenia, prawym Królem bydź można; władza Królewska nigdy nieumiera, a każde prawidło sprzeciwiaiące się temu, iest zbrodniczem naruszzeniem *ustawy o prawości następstwa.* “ (*z gaz. poznań.*)

Anglia

Dnia 12 zrana bicie we dzwony obwieściło uroczystość rocznicy urodzin Jego Królewiczowskiy Mci, Xiążęcia Regenta, który w tym dniu zaczął 55ty rok swego życia. Na wieżach kościelnych i gmachach publicznych powiewały bandery. Z przyczyny ciągłego deszczu nie było parady woyskowey. Xiąże przyymował życzenia Królewskiéy rodziny i wielu innych osób, jadł obiad u Królowey i znaydował się u niey na festynie wieczornym, na który także Xiąże *Wellington* był zaproszony, a nazajutrz zrana wyjechał z powrótem do *Francyi*. Dzień ten oznaczony także był woyskową osobliwością. Odsłoniono tego dnia w parku *St. James* ów ogromny mozdzierz, którego Francuzi przeciw *Kadyxowi* użyli, a który wraz z wielkiém tureckiém działem, sprowadzonèm przed kilką laty z *Egiptu*, naywiększym jest znakiem zwycięzkim, jaki W. *Brytania* w tey porze posiada. *Bonaparte* kazał w *Sewilli* ulać ten możdżerz i kilka innych, które ulubionemi jego możdżerzami nazywano. Możdżerz ten, niosący 3½ mili Angielskiey, a który miał także przeciw *Gibraltarowi* bydź użytym, musiał *Soult* wraz z innemi działami porzucić, przymuszony będąc zwycięztwem *Wellingtona* pod *Salamanką* dnia 22 Lipca 1812 do podjęcia obleżenia *Kadyxu*. Z wdzięczności za to zwycięztwo darowały ten mozdzierz Stany Hiszpańskie *Cortes* Xiążęciu Regentowi. Wóz czyli podstawa, na którey możdżerz leży, wystawia ogromną figurę z głową, skrzydłami i innemi postaciami, które na pierwszy rzut oka strachem i podziwem przerażają. Przez cały dzień przypatrywali się ciekawi tey poczwarze artylleryczney.

Powóz polowy *Bonapartego*, zdobyty pod *Waterloo*, nasyciwszy tu oczy ciekawych widzów, posłany został do *Dublina* i *Edinburga*, gdzie także wystawiony będzie do widzenia za opłatę.

Przygórek dodrey nadziei także pod względem zysku z wina, ważną stać się może dla W. *Brytanii* osadą. Dowóz wina *Cap* codzień większy, toż samo wina z *Teneryffy*. Ze 24,000 kuf, które są tamże plonem rocznego zbioru, wychodzi jaka połowa, a na to mieysce mniey wchodzi wina *Port*. Dawnieyszemi czasy wprowadzano rocznie do 5,000 kuf, a teraz ledwo połowę.

Państwa barbaryyskie, pisze dziennik nasz *the Quarterly Review*, są dla *Anglii* bardzo ważnemi, mianowicie pod względem opatrywania *Malty* i *Gibraltaru* w żywność. *Bonaparte* starał się był wszelkiemi sposoby, ażeby państwa te oderwał od nas i przywiódł je do tego, iżby Angielskim flotom i osadom niedostarczały żywności; lecz one nie uczyniły tego iuż to dla zysku, iuż dla innych widoków. Ze *Hiszpaniia* i *Francya* niechętnie spoglądaią na nasze panowanie na śródziemném morzu, rzecz bardzo naturalna. Musimy więc mieć tamże kraje, z których możemy dla osad naszych mieć niezbyte potrzeby, czy to z *Egiptu*, z *Archipelagu*, z *Czarnego Morza* lub *Barbaryi*. Szaleństwem byłoby dla W. *Brytanii*, mieszać się do związku, proponowanego przez *Sir Sidney Smith* i jego filantropicznych przyiaciół; byłoby to zaiste jescze więcey, niż szaleństwem; byłoby to, mówię, oczywistém zerwaniem zawartych traktatów. Traktaty nasze z *Algierem*, *Tunetem* i *Tripolem*, daleko są dawnieysze, aniżeli z innemi państwami. Zawarliśmy z niemi pokóy 1662 roku, a z *Marokko* 1721, i pokóy ten ciągle był przez nich dochowywany. *Anglia* była w późnieyszych czasach pośredniczką pokoju dla innych państw z Barbaryyczykami, i żądała zniesienia niewoli Chrześciańskiey. Niespodobało się to Barbaryyczykom, i było przyczyną, iż się nawet na Angielską targnęli banderę. Niepodobna, ażeby zuchwalstwo takowe nie zostało ukaranėm. Alec po skarceniu powróci zapewne znowu owe systema, którego się *Anglia* przedtém z polityki względem Barbaryyczyków trzymała. Nie zdaie się dotąd bynaymniey, iżby Porta działać miała przeciw Algierczykom, a przynaymniey Kapitan Basza, podług ostatnich wiadomości, ciągle krążył po *Archipelagu*.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO. Ner 70.

WILNO DNIA 30 SIERPNA 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

JW. Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler, *Łzwińsk*, Gubernator Cywilny Taurycki, wyjechał ztąd d. 29 t. m., udając się do *Symferopola.*

Dnia 21 t. m. w mieście *Wilkomierzu* przez pożar, wielkim podniecany wiatrem, pomimo nayusilnieyszego ratunku, spłonęło 21 domów, a szkody poniesione liczą na 39,068 rubli.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niderlandy

(*Z gaz. berl.*) *Bruxella, dnia 20go sierpnia.* Xiążę *Wellington* przybył tu zawczora z *Londynu*; ale wczora wyjechał z Jenerałem *Krajenhoff*, dla obeyrzenia warownych mieysc od *Mozy* aż do morza północnego. Potém Xiążę ma udadź się do *Cambray*, ztamtąd do *Paryża*; poźniéy zaś na rewiją woysk pruskich i austryackich. Mamy dotąd nadzieję, że Xiąże część zimy w mieście naszém przepędzi. Robota około twierdz w stronie południewéy idzie z pospiechem; przeciwnie około znaydujących się między *Mastrych* i *Namur*, aż w roku przyszłym ma bydź rozpoczęta.

Do wielu korpusów naszego woyska wkradła się od niedawnego czasu dezercya i zdaje się, że większa część zbiegów znayduje schronienie we *Francyi*; jednakże uczyniono już kroki względem ich pozyskania. W *Ath* przytrzymano temi dniami werbownika, który chciał uwieśdź kilku żołnierzy. — W cytadelli *Tournay* ma bydź założony magazyn na milion funtów prochu.

Do północnych departamentów francuzkich przybyło 2 Jenerał poruczników, 4 marszałków obozowych i wielu oficerów inżenierow, dla odprawienia przeglądu woysk i broni, oraz dla przyspieszenia zaciągu rekrutów i dopełnienia woyska. Z drugiéy strony panuje zupełna spokoyność na prawem skrzydle woyska zaymującego. Duńczycy obozują ciągle pod *Douay*; *Sasi* na równinach *Lille*; *Hanowerzanie* wzdłuż *Skaldy* pod *Condé*; jazda *angielska* rozłożona jest po większey części w okolicach *Kassel*, i we francuzkiey *Flandryi* nadmorskiey; piechota w okolicach *Cambray* i we francuzkiem *Hennegau*. *Rossyanie* stoją pod *Maubege* i rozciągają się do *Landrecies*; rogularni ich Kozacy rozłożeni są poza woyskiem i rozciągają się aż do *Bruxelli*: są oni wzorem woysk karnych, a krajowcy nasi bardzo dobrze ich przyymują. Wielka główna kwatera jest ciągle w *Cambray*, pruska w *Sedanie*, austryacka w *Kolmarze*.

Rzut oka na niektóre Państwa.

(Ciąg dalszy)

Niemcy. Ziemia ta, dawniey, podług mieyscowych okoliczności i opiniy, dzieliła się na *południową i północną*; pierwsza się przechylała raz ku *Austryi*, drugi raz ku *Francyi*; druga życzyła połączyć się z *Prussami* albo *Hanowerem*, a czasem okazywała przywiązanie do spólney sprawy *Niemiec*. Uczeni i politycy, professorowie i studenci, kaznodzieie i nauczyciele szkolni, jenerałowie i nizsi oficerowie, autorowie drammatyczni i aktorowie, szlachta i chłopi, szczególniey zaś pisarze, w żwawey między sobą byli walce o swoie mniemania, z których celnieysze są następuiące: 1) Czyli państwo Niemieckie (a gdzież iego granice?) całe powinno podlegać iednemu monarsze? iakiemu? i na iakich zasadach? 2) czy należy wskrzesić cesarstwo niemieckie, godność cesarską i inne w cesarstwie państwa, podług ogólnego i szczególnych praw niemieckich, tak, iak było do traktatu *Lunewilskiego*? 3) czy należy, na wzór *Reńskiego Związku*, zawrzeć między pozostałymi od tego związku niemieckiego, niemieckiemi panami, *Związek Niemiecki*, i czy może każde w szczególności państwo dowolnie sobie stanowić, iakie się podoba, prawa kardynalne, czyli też obowiązane bydź powinno zachować dawne.

Ostatni ten polityczny związek utwierdzony został, przez akt *Kongressu Wiedeńskiego*, i na zgromadzeniu *Stanów Związkowych* we *Frankforcie nad Menem* miały bydź wyiaśnione szczegóły iego natury. Otwarcie tego seymu codziennie iest oczekiwane.

Z tych postanowień wszystkie prawie strony zostały nieukontentowane: nazywały ten związek nieprawnym i niedostatecznym dla zabezpieczenia *Niemiec* od zewnętrznych nieprzyiaciół. Zdania były podzielone, jak powiedzieliśmy wyżey w punkcie 1szym i drugim. Mocna partya, w którey czoło trzymali drugiego rzędu Panowie Niemieccy, rycerstwo i szlachta imperyalna, żądała wskrzeszenia Cesarstwa niemieckiego, utrzymuiąc, że Cesarz austryacki, który był głową dawnieyszego związku, dosyć iest mocnym, dla utrzymania części w całości i dla obrony oyczyzny od napadow zewnętrznych. Mówią, że dla umocnienia prawdziwey konstytucyi niemieckiey, należy przywrócić dawne niemieckie prawa, wskrzesić dostoyność Cesarską, zgromadzenie seymu, sądy imperyalne, zgromadzenia stanow kraiowych i t. d., i każdemu z panow powrócić dawne iego państwo i prawa. Utrzymuią, że *Niemcy*, pod takim kształtem rządu, przez długi czas były wolnemi, szczęśliwemi i do wysokiego doszły oświecenia; a przyczyną słabości Cesarstwa, względnie do zewnętrznych nieprzyiaciół, to było, że Cesarstwo miało na obronę woysko źle utrzymywane i źle ćwiczone. Teraźnieyszy systemat ziemskiego uzbroienia, mówi taż partya, nadaie Niemcom siłę dostateczną ku obronie od wszystkich zewnętrznych napadów.

Druga partya z zawziętością woła, za doskonałością zdania w punkcie drugim umieszczonego. Chce, żeby wszystkie narody, ięzykiem niemieckim mówiące, między *Mozellą, Mozą i Niemnem*, iednego potężnego miały Pana; żeby, podług starodawnego niemieckiego obyczaiu, każdy szlachcic miał prawo i zdolność bydź Cesarzem, i żeby między Cesarzem i narodem były pośrednikami same tylko stany; ta partya odrzuca szlachtę imperyalną, stałe woysko, i t. d., i żąda przywrócenia rządu średnich wieków; żąda wskrzeszenia starodawnych obyczaiów; oczyszczenia ięzyka niemieckiego z obcych sposobów mówienia; wprowadzenia prostego kroiu odzienia; i żeby cały naród był uzbroiony.

We wszystkich ostatecznościach można znaleźć cokolwiek dobrego, równie i w tém zdarzaniu. Tym czasem pragniemy, ażeby wszystkie strony wstrzymywały się od nieumiarkowania.

Rozpatruiąc się, ale bezstronnie, w szczegóach urządzenia spraw niemieckich, postrzegamy, że wypadki zgoła odpowiadać nie będą oczekiwaniu spór wiodących; i że podług wszelkiego podobieństwa do rzeczywistości, niebędzie Cesarza w Niemczech; ale ziemia ta naprzód podzieloną będzie na cztéry główne części: 1) Wschodnią (*Austryą*); 2) Południową (*Bawarya, Wirtemberg, Baden*, i t d); 3) Zachodnią (*Hannower i Belgium*); 4) północną (*Prussy*).

Z przyczyny położenia *Niemiec*, między potężnemi sąsiadami, iest podobieństwo, że w bieżącym wieku staną się one teatrem wszystkich w Europie woien, ieżeli *Austrya i Prussy* nie weydą z sobą w mocne przymierze. Przymierze to sprawiłoby, że w póżnieyszym czasie południowa i zachodnia część Niemiec podpadłyby zwierzchney władzy innych części, alboby poszły za kierunkiem od nich wskazanym. Mowią, że przez utwierdzenie nowego związku niemieckiego, podług postanowienia *Wiedeńskiego Kongressu*, Niemcy nie będą dosyć silnemi dla oparcia się napadom zewnętrznym. Ale należy i to przydać, że przez gwałtowne połączenie wszystkich narodów niemieckich, przez wolne obiory Cesarzów, mogą wyniknąć nayszkodliwsze zamieszania: bo żaden Cesarz nie zdoła utrzymać związku, tak różnorodnych części.

W 13m § *Aktu Kongresu Wiedeńskiego* postanowiono, iżby do wszystkich państw Związku Niemieckiego, wprowadzone były zgromadzenia stanów; ale przed ogłoszeniem ieszcze tego aktu, we wszystkich gazetach i drobnych pisemkach, wyrażone było życzenie: widzieć je przywróconemi. Stany krajowe przywrócone zostały nasamprzód w *Hanowerze*, podług dawnych obyczajów. Potym Król *Wirtemberski* kazał ułożyć akt konstytucyi; podał ią do przyięcia deputowanym stanów swoiego królestwa. Poszły stąd żwawe spory o to: czy wskrzesząc zgromadzenia stanów krajowych, należy mieć uwagę na dawne Niemieckie konstytucye, albo zaprowadzać te zgromadzenia podług nowych, a do teraźnieyszych okoliczności zastosowanych prawideł. Przez Akt *Związku Reńskiego* nadane było wszystkim szczególnym Panom niemieckim prawo samowładztwa: przez co obalone zostały stany krajowe; w Prusiech zaś oddawna iuż one są ścieśnione. Życzyć należy, iżby na zgromadzeniu *Seymu Niemieckiego* potwierdzone były konstytucye Stanów Krajowych; i żeby rozstrzygniono: czyli podług dawnych ustanowień, czyli też podług nowych prawideł, maią bydź one zaprowadzane. Inaczey końca nie będzie kłótniom. (*Dalszy ciąg póżniey*)

Dozwala się drukować: X. J. K. Chodani Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIA.

1 Od Kommissyi Wileńskiego Prowiantskiego Depo, czyni się ninieysze ogłoszenie: iż ona, na osnowie Naywyżey potwierdzonego czasowego urządzenia, zatrzymawszy swoie działania, zamknie swe urzędowanie dnia 1go Septembra, i w połowie tego miesiąca wyiedzie ze wszystkiemi swoiemi dziełami i Kancellaryą do S. Petersburga, gdzie weydzie do składu *Kommissyi dla ukończenia niedecydowanych dzieł Kommissyy zniesionych* — Zaczém wszyscy maiący potrzebę do archiwum iey, równie iak i korrespondencya z różnemi Władzami, idzie do niey do Petersburga. Dnia 30 Augusta 1816 roku.

Sekretarz Borowski.

1 Niżey podpisany w Roku 1815 in Aprili nabywszy Dziedzictwem od WJPana Józefa Kamieńskiego Chor. woysk b. Lit. maiętność Poboysk w Powiecie Wileńsk. leżącą, ugodzoną za dziedzictwo summę na Tabelli wyszczególnionym Kredytorom, a między innemi zastawną summę złt. 36000 z Naceliszek, W. Wieliczkowi opłacił, na resztuiącą zaś zł. 20,000, illość wydał był Oblig samemu W. Kamieńskiemu, lecz i ta przykrzącym się nadtabellowym Kredytorom, oraz za podatki od lat kilku zaległe, zupełnie za wiedzą samego W. Kamieńskiego wypłacona została, a obligu dotychczas niema powrótu — Zatym niżey podpisany rzetelnie oświadcza, że iak iuż z nabycia Poboyska nic W. Kamieńskiemu i nikomu nienależy, tak i wspomniony Oblig na złt. 20,000 żadnego waloru niema, ale do powrótu należy, i gdyby każdy o tém wiedział, przez niniejsze oświadczenie zapowiada i ostrzega.

Józef Lutomski Podw. Chełmn.

1 W handlu Obrazow i Kopersztychów JP. *Weissa*, w Kardynalii na ulicy zamkowey, znayduie się do sprzedania kilka Pantalionow, o sześciu oktawach, całkiem z drzewa mahoniowego, roboty mocney i pięknéy, oraz łatwe do grania. Instrumenta te, za bardzo tanią cenę nabydź można.

---

1 JW. Ignacy Hrabia Grothuz Star. Pokretonski, dwónastoletniego Prawa Zastawnego służącego sobie na folwark Skubiaty w Pcie Wileń. położony, w roku teraźnieyszym 1816 maja 13 dnia, Dokumentem w Grodzie Wileń. przyznanym na inną osobę mimo wiedzę Aktorow, mimo ważne obrachunki z temiż niewolnie i zawodnie zrzekł się, iako się póżniey w rozwiniętym procederze wyiaśni, a przez inkwizycyą szczegulnieysze śledzwo, i weryfikacyą dowiedzie. O czym, aby potrzebuiącemu wiadomo było, potrzykroć przez Kuryera ogłasza podpisany. Roku 1816 Aug 30 dnia.

Dominik Lacki Szamb. D. Pol.

---

3 Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładuacego Całą Rossyą etc. etc. etc.

UUr Tekli z Minkiewiczów Kozłowskiéy Sowietn. Teressie z Minkiewiczów Azanczewskiéy Majorowey Woysk Ross z dokładem Mężów, Aktorkom sprawy, X. Gwilhelmowi Bijeykowi Przeorowi, i wszystkim XX. Augustyanom Wileń. Kredytorom i dalszym do massy majątku zeszłego Wincentegó Zahorowa Minkiewicza zbiegającym się kompetytorom, oraz Alexandrowey Liniewiczowéy o summę złotych. pol. 2,336 gr. 20 Dekretem Magistratu Wileń. w r. 1810 Julii 14 sądzoną, Ignacemu Tubielewiczowi Adwokatowi Kowień. o summę rub. srebr. 300 od Kognowickiego odebraną, a nie zwróconą zeszłemu Minkiewiczowi, Michałowi Wołczackiemu za inskrypcyą o summę złt. 2,800 Karolowi Murawskiemu Pułkow. za inskrypcyą o zł. 1160, Janowi Sakowiczowi Adwok. Subsel. Wil. o zwrót różnych papierów do spraw powierzonych i o zdanie Sądowey Kalkulacyi summy czer. zł. 1500 od Wołłowiczów za przedaż kamienicy w Wilnie pod Nr. 3 sytuowanéy wziętêy, oraz o zwrót opłaconych dokumentów, Janowi Golejewskiemu za Inskrypcyą o zł. 320. Tadeuszowi Kamińskiemu Kapitanowi za Inskrypcyą o zł. 160. Michałowi Karchowskiemu za inskrypcyą i rachunkiem o zł. 280 Dominikowi Tyszkowi i jego Sukcessorow za inskrypcyą o zł. 586 gr. 20. Ludwikowi Lachowiczowi Kapitanowi o zł. 120. Andrzejowi Malczewskiemu Pisarz. za listem o zł. 200. Moizemu Buynickiemu za kontraktem i rachunkiem o złt. 100. Józefowi Fiałkówskiemu Chorąż. za inskrypcyą o złt. 128. Franciszkowi Michałowskiemu Sędz. Gran. Wileń. za dwoma biletami o zł. 160. Janowi Wołodkowiczowi za in-

skrypcyą o zł. 20. Franciszkowi Wereszczakowi Soviet. za listem o złt. 100. Jalbrzykowskiemu za rachunkami listem o zł 59. Paulinie Narkiewiczownie Sukcessorce Antoniego Narkiewicza z dokładem Męża za Inskrypcyą o zł. 60. Wincentemu Romanowskiemu Podstar. za listem o zł. 133 gr. 10. Janowi Orłowskiemn o zwrót świadectwa m pierścień brylantowy zastawny u JP. Gerefiona na zł. 900 JP. Gerefionowi do złożenia Pierścienia brylantowego valoris czer. zł. 150. Michałowi Zumbrzyckiemu Regentowi za listem o zł. 1553 gr 10. Michałowi Mackiewiczowi Ignacemu Chackiewiczowi Połkow o zł 660 Antoniemu Sperskiemu za rachunkiem o zł. 923 Jachimowiczowi Adwok. o złt. 319. Józefowi Kostkowi Porucz. za rachunkiem o zł 240. Konstantemu Kości Porucz. o złt. 860. Ignacemu Orłowskiemu o zł. 430 Michałowi Piotrowskiemu za inskrypcyą o zł. 1266 gr 20. Starozakonnym Leybie Peysachowiczowi za inskrypcyą zł. 200 Peylitowi Szmoyłowiczowi za inskrypcyą zł 87 do massy Debitorom. Pozew Edyktalny z powodztwa WW Jana i Wincentego braci Marcyanny, Józefaty, Pauliny, Antoniny i Scholastyki siostr Mikoszow z dokładem opieki czyniących, ktorzy w skutek Dekretu Ziem. Wileń. w roku 1816 7 Julii zapadłego pozywają Obżał. do złożenia zawinionych summ do Massy Mińkiewiczowskiey a w przypadku niezłożenia o przeznaczenie Inekwitacyi do majątku osiadłych, o wyprzedaż ruchomości przez licytacyą nieosiadłych Debitorow o Sekwestracyą osób hołoty o sądzenie Załłcym Summ Dekretem oczewistym Ziem. Wileń. w roku 1807 Junii 27 sądzoney w wielości czer. zł. 100 i zł 250. z zaległemi procentami o rekognoskowanie prawnych skassowania nieprawnych do majątku zeszłego Minkiewicza stosunkow o zwrót wydatkow prawnyah przez każdego z osobna Debitora i oto co czasu prawa dowiedzie się, z wolną tey żałoby poprawą.

1816 Mca Julii 24 dnia Woźny niżéy wyrażony zeznawam tym moim relacyynym podanego pozwu Edyktalnego kwitem, iż kopii onego cztery z oryginałem zgodnych w sprawie UUr. Jana i Wincentego braci Marcyanny, Józefaty, Pauliny, Antoniny i Scholastyki siostr Mikoszów w Assystencyi ich opieki 1szą Ur. Tekli z Minkiewiczów Kozłowskiéy Sowiet. 2gą Teresie z Minkiewiczow Ażanczewskiey oczewisto w kamienicy; 3cią X. Gwilhelmowi Bijeykowi i wszystkim XX. Augustyanów Wileń. na Sawicz ulicy. 4tą Po wszystkich do massy Debitorow jako to Alexandrowę Liniewiczowę, Ignacego Tubielewicza, Michała Wołczackiego, Karola Murawskiego, Jana Sakowicza, Jana Golejewskiego, Tadeusza Kamińskiego, Michała Karchowskiego, Dominika Tyszki Sukcessorów, Lndwika Lachowicza, Andrzeja Malczewskiego, Aloizego Buynickiego, i Jozefa Fjałkowskiego, Franciszka Michałowskiego, Jana Wolodkowicza, Franciszka Wereszczakę, Jalbrzykowskiego, Antoniego Markiewicza, Wincentego Romanowskiego, Jana Orłowskiego, Jerefiona, Michała Zumbrzyckiego, Michała Mackiewicza, Ignacego Chackiewicza, Antoniego Sperskiego, Jachimowicza Adwok. Wiłkom., Józefa Kostki, Konstantego Kości, Ignacego Orłowskiego, Michała Piotrowskiego. Starozakonnych Leyby Peysachowicza, Peylita Szmoyłowicza, Pozwem Edyktalnym do Kuryera Gazety Kur. Lit. cytowałem i o terminie stawania przed Sądem Ziemskim Wileńskim na Roki Oktobrowe oznaymiłem i opowiedziałem.

Woyciech Kasperowicz W. P. W.

Roku 1816 miesiąca Julii 22 dnia przed Aktami Grodz. powiatu Wileń. stawając osobiście Woźny wyżey wyrażony relacyą ninieyszego Pozwu zeznał; przyjąłem Michał Jaczynic Regent Grodz. Wileński.

---

2. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

Excerpt z Protokułu Sądowego Ziem. powiatu Słonimskiego postanowienia w dacie poniżéy wyrażonéy zapisanego, tegoż czasu pod pieczęcią Urzędową Ziem. Słonim. wydan.

Roku tysiąc ośmset szesnastego miesiąca Julii dwudziestego siodmego dnia. Sąd Ziemski powiatu Słonimskiego za Dekretem Remissyynym Sądu Gł. Lit. Grodzień. 2go Depart. roku teraźn. 1816 marca 8 dnia w sprawie Konkursowéy W. Maurycego Strawińskiego Prezesa Ziem. Słonim. z Jego Kredytorami i Pretensorami nastałym, sprawę tychże z Aktoratów przypadłą rozsądzaiąc, przez decyzyą w dniu 20 miesiąca Julii roku teraźn. jako w pierwszém akcessoryynem przyyściu komportacyą tak na dłużniku W. Maurycym Strawińskim wszelkiego majątku, jako też na jego Kredytorach wszelkich dowodów należności ich probujących, i na wszystkich w tę sprawę wchodzących stronach stawających i niestawających w terminie sześcią tygodniami przed następną Ziemską Kadencyą do Kancellaryi tegoż Sądu, mocą wspomnionéy Sądu Głgo Remissy, uznał: gdy zaś skutkiem tegoż Dekretu, ogłoszenie przez Gazetę Kuryera Litewskiego o takowéy sprawie jest zadeklarowane, zatém Sąd o zaszłym Akcessoryynym wyroku powiadamiając, ogłasza Wierzycielom i Pretensorom do majątku W. Maurycego Strawińskiego Prezesa Ziem. Słonim. iżby wszyscy rzeczony wyrok w komportacyi, tak będący w akcessoryynéy rozprawie, jako też niestawający uskutecznili; także sami, lub przez Plenipotentów z potrzebnemi dowodami na rozprawę ostateczną przed tenże Sąd Ziemski Słonimski w kadencyi następnéy Sto Michalskiéy przychodzili, pod upadkiém należności i pretensyów przez Dekret Sądu Głównego dla niestawających zapowiedzianym, ostrzega i takowe ostrzeżenie dla trzykrotnego ogłoszenia stronom w pierwszéy rozprawie stawającym do gazety Kuryera Litewskiego podadź zaleca. U tego postanowienia podpisy Urzędników takowe: Stefan Niezabytowski Sędzia Ziem. Słonim. Tomasz Szukiewicz Sędzia Ziem. Słonim. Pisarz Józafat Lipski.

---

2 Wiadomość o zbiegłych ludziach z dóbr ogólnych, Czechów zwanych w Pcie Rosień. sytuowanych, a do dziedzictwa JWW. Szemiottów przynależacych, Marcin syn Jerzego Giecewicz lat 45, zbiegł w roku 1796, Józef s. Antoniego Bałtraytis lat 44 r. 1814, Tobiasz s. Adama Wianis lat 17 w 1811, Gaspar syn Marcina Filipowicz lat 20 w r. 1814, Adam s. Jakóba Dziegas lat 30 w r. 1813, Adam s. Jana Jamont lat 35 w r. 1815, Maciey s. Antoniego Kozłowski lat 32 w r. 1797, Maciey syn Macieia Weruław lat 16 w r. 1813, Leon s. Józefa Giecewicz lat 16 w r. 1796, Onufry s. Antoniego Wayczis lat 24 w r. 1813, Jakób s. Dawida Wizbar lat 25 w r. 1814, Mateusz s. Władysława Rogowski lat 42 w r. 1814, Jakób s. Dominika Niewiadomski lat 21 w r. 1796, Józef s. Tomasza Taulkus lat 20 w r. 1814, Antoni s. Antoniego Waleyko lat 40 w r. 1815, Andrzey s. Macieia Tomkiewicz lat 44 w r. 1815, Mateusz s. Jana Wencław lat 18 w r. 1806, Bartłomiey s. Piotra Michałowski lat 31 w r. 1814, Adam syn Jana Zaremba lat 34 w r. 1815 Jan syn Marcina Bułkus lat 42 w r. 1815, Maciej s. Józefa Stefanowicz lat 29 w r. 1812, Jakób s. Jana Stoszius lat 50 w r. 1816, Jakóba s. Bartłomiey Stoszius l. 17 w r. 1816, Sylwester s. Kazimierza Piotrowski do wóyska nieprzyiacielskiego wyszedł l. 16 w r. 1812, Floryan s. Jana Galiczyn l. 27 w r. 1814, iego brat Kajetan l. 24 w r. 1815, Wincenty s. Tadeusza Mokrzecki l. 46 w r. 1813, Michał s. Symona Moczeyko l. 19 w r. 1808, Bartłomiey s. Jakóba Kuliszewski l. 16 w r. 1815, Piotr s. Symona Drągayło vel Zaleski lat 36 do woyska nieprzyiacielskiego wyszedł w r. 1812, Jan s. Michayła Wentis l. 19 w r. 1813, Józef s. Franciszka Niedzielski l. 35 w r. 1796, Franciszek s. Jana Wentis l. 17 w r. 1815, Franciszek s. Władysława Swirski lat 16 do woyska nieprzyiacielskiego wyszedł w r. 1812, Jerzy s. Antoniego Romanowski l. 26, w r. 1796, Marcin s. Marcina Wianis lat 23 w r. 1814, Gasper s. Jakóba Dziecgas lat 24 w r. 1815, Stanisław s. Józefa Niedzielski 40 w r. 1796, Tadeusz s. Piotra Grygalunas l. 36 w r. 1812, Józef s. Symona Przełgowski l. 24 w r. 1804, Je-

rzy s. Macieia Syrwid l. 50 w r. 1815, Tomasz s. Tomasza Karasius lat 22 do wóyska nieprzyiacielskiego wyszedł w r 1812, Mateusz s. Tomasza Karasius lat 20 w r. 1813, Tadeusz s Franciszka Budendorf l. 27 w r. 1800, iego syn Jan lat 6 w r. 1800, Jan s. Tomasza Eljewski l. 20 w r. 1810, Stanisław s. Andrzeja Magduszewski l. 26 w r. 1813, Jan syn Józefa Dygrys l 36 w r. 1796, Adam lat 21, Kazimierz lat 17, synowie Wawrzyńca Hunguriowie w r. 1812 wyszli do woyska nieprzyiacielskiego, Marcin s. Jana Stasius l. 28 z dwóma synami Janem i Symonem w r. 1811, Piotr s Andrzeia Magduszewski l. 21 w r. 1811, Leon s. Jakóba Ławrynowicz l. 28 w r. 1813, Bonawentura s. Andrzeja Armanowski l. 25 w r. 1808, Tadeusz s. Marcina Andryiekiewicz l. 36 do wóyska nieprzyjacielskiego w r. 1812 wyszedł, Stanisław s. Ławczunowcy l. 20 w r. 1812, Mateusz s. Mateusza Karas l. 40, z bratem Jakóbem l. 37 w r. 1812 zbiegli, Wincenty s. Marcina Filipowicz l. 21 w r. 1811, Wincenty s Jana Freyman lat 18 w r. 1816, Stanisław s. Jana Goyzewski l. 15 w r. 1815 — Jakowych zbiegłych ludzi, gdyby nikt onych nieprzyymował i do swoich skazek niezapisywał, przez potróyną w Gazecie Kuryera Lit. awizacyą ostrzegam, i iako Plenipotent podpisuię.

Wawrzyniec Nutowe.

---

2 W terminie z odroczenia Sądow na dzień 21 Augusta idącego roku przypadłym, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski dla usatysfakcyonowania Kredytorow JPana Fabiana Dombrowskiego Komornika Wołkowyskiego Remissą Litt. Wileń Głównego Sądu 2go Departamentu przeznaczony zjechawszy ad fundum maiętności Inkietr w Wiłkom. Pcie leżącey i konkursowi uległey, racyą nieiawienia się Kredytorow tegoż Dombrowskiego, tak do wyprobowania swych pretensyów, iako też urealizowania onych przysięgą przed wzięciem Sprawy do namowy po ostateczny raz, kogo interessować może postanowił zawiadomić, iż w zamiarze kontynuacyi takowego dzieła Sądownictwo swe rozpoczął i w razie nieiawienia się iak nayprędszego tychże Kredytorow, że w ich pretensyach ammissyą, a na Debitorach poszukiwane należnoście in contumaciam wskaże — Dat w Inkietrach roku 1816 mca Augusta 22 dnia —Bogusław Kwinta Sędzia Gran. Brasł. Exdyw. Prezyd., Andrzey Butler Grodz. Wiłkom. Sędzia i Exdyw., Felix Kossakowski Grodzki Kowień. Sędzia i Exdyw., Regent Jan Jachimowicz.

---

2 Joachim Sawicki Zegarmistrz mieszkaiący obok Kamienicy JPana Hana Radnego M. W. od S. Michała przenosi Laboratorium swoie do Pała u JW. Aktualnego Radcy Stanu i Kawalera Pusłowskiego, w też same mieszkanie, gdzie JPan Ganc Kupiec mieszkał, Sklep zaś, który Pan Ganc Zaymował z Galanteryą, wypuszcza tenże Sawicki od siebie w arędę, dla Kupcow potrzebuiących; ktoby więc życzył mieć ony, niech zgłosi się dla umówienia się, 1816 roku, mca Augusta dnia 21 w Wilnie.

---

2. Kilkanaście sztuk baranow stadników, gatunku metis pohiszpańskich, postawy piękney, wełny delikatney, są do przedania, we dworku W. Malewskiego, Kolleg. Sowietnika za Ostrą-Bramą, gdzie i same barany widzieć, i o cenie dowiedzieć się można.

---

3 Niżey podpisany daie wiedzieć, iż mieszkaniec warszawski Maciey Bocianowski służył umnie za furmana, przez lat trzy, i nabrawszy różno-czasowie na conto kapitulacyi rubli srebrnych trzysta, po wyieździe zemną z Wiłkomierza do Wilna, na pierwszym noclegu, z dnia 16 na 17 prezen. obrawszy mnie ze sprzętow i pieniędzy na rubli srybr. 1285 uciekł, zatém, aby rzeczony Bocianowski, ieżeli gdziekolwiek się zjawi, był przytrzymanym i przesłanym do Wiłkomirskiey Policyi naysolenniey upraszam.

Wspomniony wyżey Bocianowski fizognomii następney. Wzrost średni, włosy na głowie i brwiach ciemne ruse, oczy ciemne, nos mierny, twarz okrągła, brodę goli, od urodzenia lat 26. Roku 1816, Aug. 22 dnia. Stanisław Bieniedzki b. Sprawnik Pttu Wiłk. Porucz. w. Rossyysk.

---

2. Od Wileńskiéy Izby Skarbowéy ogłoszenie: po oddaleniu w miastach powiatowych gubernii Wileńskiéy, a mianowicie: w Kownie, Rosieniach i Poniewiezu, nie akuratnych poborców akcyzy, naznaczone były w Izbie Skarbowéy na oddanie innym targi, w przeszłym miesiącu Julii. ale na takowe nikt z życzących nie przybył; dla czego naznaczone przez Izbę Skarbową powtórne targi 1szy dnia 7go, drugi dnia 11go, a trzeci ostateczny dnia 15go następującego septembra — O czym przez ninieysze ogłasza się, iżby chcący wziąć w dzierżawę pomienione pobory akcyzowe, w miastach Kownie, Rosieniach i Poniewieżu do ukończenia lat 4, to jest do 1go januaryi 1819 roku; przybywali do téy Izby Skarbowey z dostatecznemi ewikcyami na wyzey wyrażone terminy; roczna zaś dzierżawna summa w miastach pomienionych przez dawnieyszych dzierżawców płacona była: w Kownie 40,000 rubli, w Rosieniach 15,000 rubli, w Poniewieżu 13,500 rubli. Dnia 23go sierpnia 1816 roku.

Sowietnik Filewski.

Sekretarz Lega.

---

3. Od Fojow wyprzedany wiecznością Dom w Wilnie na Sawicz ulicy pod Nr 51 leżący, na był Jan i Regina Biermanowie, jakowy przez Intromissyą dnia piątego Augusta 1816 roku urzędownie uczynioną w dziedziczne dzierżenie objąwszy; aby o tém wiadomość do wszystkich doszła czynią ninieysze przez gazetę Kuryera Litewskiego trzykrotne ogłoszenie. — Pisano w mieście Wilnie roku 1816 miesiąca Augusta 18 dnia.

Józef Norman.

---

3 Za Ostrą Bramą, pod Nrem 1266 w Domie JPana Gieca Burmistra Miasta Wilna znayduje się Kocz Warszawſki mało używany do zbycia, ktoby go życzył nabydź może się umowić o cenę z Aktorem onego w tymże Domie mieszkającym.

---

8. Dyrekcya Loteryyna Warszawska na majątek Tyszowce, z przyczyny niesprzedania na terminie 30 Julii wszystkich biletów, postanowiła odłożyć na dzień 30 Grudnia 1816; ktoby sobie życzył takowe bilety mieć, raczy się udać do Domu dawniey W. Myszkowſkiego, a teraz W. Sikorſkiego na ulicy ś. Michalſkiey pod Nrem 122, do mieszkającego w nim Jakóba Lichtensztеyna, którен odpowiada za bilety prosto od siebie wydane, i do swojey xięgi pod każdem imieniem i nazwiſkiem zapisane. Życzący sobie otrzymać takowe bilety przez pocztę, raczy zgłosić się pod wyżéy pomienionym adresem.